

Platba na farmu

Ing. Jaroslav Humpál
VÚZE

Osnova presentace

1. Princip reformy
2. Aplikace v EU 15
3. Možné způsoby platby na farmu v ČR
4. Jejich zhodnocení
5. Závěr

Princip reformy

Horizontální opatření (NR 1782/2003):

- ⊕ Odstranění vazby na výrobu (decoupling)
- ⊕ Respektování standardů na úrovni farmy
- ⊕ Modulace
- ⊕ Zemědělský poradenský systém
- ⊕ Nová opatření v rámci venkovského rozvoje

Horizontální opatření

Odstranění vazby podpor na zemědělskou produkci (decoupling)

- Zavedení institutu jednotné platby na farmu SPS (Single Payment Scheme)
- SPS od roku 2006 aplikuje 17 států EU (z nových členských států Slovinsko a Malta)
- Možnost ponechání částečné vazby na produkci (coupling) na základě rozhodnutí členské země:
  1. 25% PP na orné půdě (u tvrdé pšenice 40%)
  2. 50% PP u ovcí (včetně plateb na LFA)
  3. 100% u KBTPM a 40% por. premií (nebo 100% KBTPM, 75% PP na býky a volky)
  4. 25% plateb pro chmel

Cross compliance

dodržování standardů na úrovni farmy

- Povinnost aplikace u států, které budou aplikovat SPS
- Vazba vyplácení plateb zemědělcům na dodržování stanovených standardů
- Právní základ: čl. 3 – 9 nařízení Rady č.1782/2003
- Cross compliance lze rozdělit na dvě části:
  - zákonné požadavky na hospodaření
  - dobré zemědělské a ekologické podmínky

Pozice ČR ke cross compliance

- ♣ Pozice ČR se odvíjí od aplikace zjednodušeného režimu přímých plateb – (jednotná platba na plochu - SAPS)
- ♣ Tento režim bude ČR aplikovat do r. 2008
- ♣ Po dobu aplikace SAPS budou dobré zemědělské a ekologické podmínky závazné
- ♣ Zákonné požadavky na hospodaření budou závazné až při aplikaci jednotné platby na farmu (Single Payment Scheme - SPS)

Modulace

- Krácení celkové sumy přímých plateb pro podnik v EU 15 následovně:
- V roce 2005 o 3%
- V roce 2006 o 4 %
- Od roku 2007 o 5%
- NČS se týká až od dosažení plné úrovně přímých plateb

Přehled realizace reformy

- Francie – historický model, maximální coupling
- Německo – regionální model, plný decoupling
- Belgie – historický, coupling –masné krávy, telata, některá osiva,
- Holandsko – historický, coupling u porážkových premií.

Konkurenceschopnost

Jednotná platba na plochu – SAPS (2006 – 2008)

rok	2005	2006	2007	2008
SAPS [mil.€]	249,296	310,457	394,493	492,183
EUR/ha	71,87	89,49	113,72	141,88

Reformující se SZP

Odstranění vazby na produkci (decoupling)

Přechod na SPS od 1.1. 2009

- regionální model – nejreálnější pro NČS, v souladu s čl.59 NR 1782/2003. (Finanční strop je vydělen počtem nárokovatelných hektarů). Při uplatnění čistě regionálního modelu však pro NČS existuje riziko nedostatečné flexibility při řešení případných problémů spojených s přechodem na SPS u citlivých komoditních sektorů
- historický model - není možné aplikovat v NČS při současném nastavení legislativy, neboť neexistuje referenční období v souladu s čl. 37 NR 1782/2003
- hybridní model - kombinace dvou předchozích umožňující maximální flexibilitu

Reformující se SZP

Odstranění vazby na produkci (decoupling)

Česká republika, Estonsko, Litva, Lotyšsko a Maďarsko žádají o přijetí nutných změn stávající legislativy ES ve vztahu k přechodu na SPS v NČS, tak aby se minimalizovalo riziko narušení hospodářské soutěže (toto stanovisko bylo předneseno na jednání Rady pro zemědělství a rybolov dne 22. – 24. listopadu 2005)

Požadavek na:

- využití některých referenčních údajů na základě TOP-UP (způsob zapojení referenčních údajů z TOP UP)
- možnost alokace platebních nároků na rozličných základech ve vztahu k situaci farmáře

Otázky a problémy

- EK nemá zcela jasno, jak stanovit výši platby
- Podle současného stavu legislativy by se jednalo o pokračování SAPSu
- Phasing in
- Platby top-up – není jasná jejich výše a možnost jejich započtení
- Otázka měnové jednotky

Reformující se SZP

Posilování role zemědělce jako správce krajiny

- Respektování standardů na úrovni farmy (životního prostředí, nezávadnosti potravin, welfare hospodářských zvířat a rostlinolékařství)
- Uplatnění zemědělské produkce formou nepotravinářského užití:
  - strategie zvyšování podílu biopaliv na trhu (prémie na energetické plodiny – 45 €/ha – v současné době probíhá revize účinnosti a podpory, výše podpory a možné účasti NČS počínaje 2007)
  - využití produkce z půdy uvedené do klidu (vázáno na přechod na SPS – 1.1.2009)
  - daňová zvýhodnění

Povinné respektování standardů na úrovni farmy

Časový harmonogram v rámci přímých plateb

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Příloha IV (NR 1782/2003) GAEC* (SAPS)			Příloha III (NR 1782/2003) Zavedení prvních 6 standardů ve zkušebním režimu	Příloha III (NR 1782/2003) Zavedení dalších 13 standardů ve zkušebním režimu	Příloha III (NR 1782/2003) Plný režim cross-compliance zavedení SPS				100% phasing in

Povinnost zavedení zemědělského poradenského systému k 1.1.2007

Střednědobá evaluace: Zpráva EK o implementaci CC

Zpráva EK o zavedení poradenských služeb pro farmáře

Reformující se SZP

Zrušení všech forem subvencí vývozu v rámci WTO do konce roku 2013

- na zasedání ministrů členských zemí WTO 13. – 18. 12. 2005 v Hongkongu došlo k dohodě o zrušení všech forem subvencování vývozu do konce roku 2013, přičemž podstatná část těchto podpor má být odstraněna již do konce roku 2010
- Implementace dohody bude znamenat zásadní změny SOT – především obiloviny, mléko
- přesto, že bylo určeno konečné datum zrušení vývozních subvencí, nebyl stanoven harmonogram jejich snižování

SHRNUTÍ 2007 - 2013

- Zachování systému SAPS a TOP UP
- Přejít na SPS od 1.1.2009
- Povinné respektování standardů na úrovni farmy
- Zachování systému národních podpor
- Implementace požadavků WTO

Reforma nekončí

- Cílem je další zjednodušení právní úpravy SZP
- Vytvoření jednoho nařízení pro všech 21 společných tržních organizací

Přechod na EURO

- Předpoklad 2010, spíše později
- Před přechodem – SAPS a top-up jsou stanoveny v EURECH - přepočítání dle kursu k poslednímu září
- Část navýšení přímých plateb „spolkne“ zpevnění kursu a zvýšení cen vstupů (stroje, chemie, osiva, PHM, pracovní síla, nájem půdy)

Modely výpočtu platby na farmu

Platba na farmu musí zabezpečit:

- Konkurenceschopnost
- Bezpečné potraviny dobré jakosti
- Ochranu ŽP
- Plnění cross compliance
- Animal welfare
- Odpovídající příjmy zemědělců

Teoretické modely

- Čistě regionální – SAPS –» SPS
- Výhody – jednoduchost
- Nevýhoda – všichni stejně,
- Nebezpečí pro přežvýkavce

Model na základě stávající legislativy EU

Výpočet platebních nároků

- 1. Z celkové obálky se odečte modulace – 5%
- 2. Vyčlenění 10% na podporu kvalitní a specifické produkce
- 3. Vyčlenění 10-30% do národní rezervy, která bude rozdělena tak, aby bylo odstraněno znevýhodnění
- 4. Zbytek se rozdělí na hektar zemědělsky využívané půdy
- 5. Samostatná cukerní platba bude započtena do platebního nároku

Modulace

- Jde o převod části plateb do strukturálních fondů
- V roce 2013 povinně 5%
- V současnosti je povolena dobrovolná modulace 20%
- Čteno mezi řádky – nyní dobrovolná, pak povinná

Vnitrostátní reserva

- Členské státy použijí vnitrostátní rezervu k tomu, aby podle objektivních kritérií a tak, aby bylo zajištěno rovné zacházení se zemědělci a aby se zabránilo narušení trhu a hospodářské soutěže, přiznaly platební nároky zemědělcům, kteří se nacházejí ve zvláštní situaci

Použití vnitrostátní rezervy

- Během prvního roku používání režimu jednotné platby mohou nové členské státy použít vnitrostátní rezervu k tomu, aby podle objektivních kritérií a tak, aby bylo zajištěno rovné zacházení se zemědělci a aby se zabránilo narušení trhu a hospodářské soutěže, přiznaly platební nároky zemědělcům v určitých odvětvích, kteří se nacházejí ve zvláštní situaci v důsledku přechodu k režimu jednotné platby

Stanovení vnitrostátní rezervy

- Při jejím stanovení chceme právě zohlednit historické platby top-up, zejména u přežvýkavců a chmele. K diskusi je otázka zohlednění plateb top-up u plodin na orné půdě
- Je diskutována možnost částečného spojení plateb s produkcí u VDJ obdobně jako v EU 15, jde o výklad nařízení č. 1782/2003, je to proti duchu reformy

Převod platebních nároků

- U vlastní půdy (tj. v majetku zemědělského podniku) lze prodávat půdu s nároky nebo bez, a nároky s nebo bez půdy
- V případě pronájmu platí, že pronájem půdy vždy s nárokem
- Otázka aktivace platebních nároků

Činnost VÚZE

VÚZE do konce roku 2006 podá MZe modelové výpočty dopadů následujících modelů:

- 1. Plynulý přechod SAPS na SPS
- 2. Využití 10% pro podporu kvalitní produkce a zohlednění plateb top-up

Děkuji za vaši pozornost

Dotazy zde na místě nebo

Tel. 222 000 165

E-mail: humpal@vuze.cz